

Dosarul nr.1a-2132/22
nr. 1-18181368-02-1a-16112022

DECIZIE

12 februarie 2025

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții de Apel Centru,
în*****ponența:
Președintele ședinței de judecată, judecător
judecători

grefier
cu participarea
procurorului
avocaților

Spoială Alexandru
Băbălău Denis
Chiroșca Igor
Andrieș Alin

Plîngău Alexandru
Zaharia Sergiu, Cașu Ruslan

a judecat, în ședință publică, apelul avocatului, în interesele inculpatei, declarat împotriva sentinței Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) nr.1-769/2018 din 15 decembrie 2020, în cauza penală privind condamnarea lui

Macari Liliana *****, născută la *****, c/p *****, originară din*****, domiciliată în mun. Chișinău, *****, ap.136, cetățeană al Republicii Moldova, de naționalitate moldoveancă, nesupusă militar, studii superioare incomplete, necăsătorită, nu are careva persoane la întreținere, angajată în funcție de contabil în cadrul „Avoser*****pany” SRL, nu are grad de invaliditate, nu dispune de careva titluri speciale, grade de calificare și distincții de stat, posedă limba de stat, anterior judecată prin sentința Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 04.07.2014, condamnată în baza art.190 alin.(2), lit. c) Codul penal la 3 ani închisoare, cu aplicarea prevederilor art.90 Codul penal, pe un termen de probă de 2 ani;

în săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art.190 alin.(5) și art.360 alin.(1) Codul penal.

Termenul de examinare a cauzei în prima instanță: 23 august 2018 – 15 decembrie 2020, în instanța de apel: 01 februarie 2021 – 12 mai 2021, în instanța de recurs: 17 decembrie 2021 – 20 septembrie 2022, în instanța de apel: 16 noiembrie 2022 – 12 februarie 2025;

Procedura de citare legal executată.

Asupra apelului, în baza materialelor din dosar și a argumentelor prezentate în ședința de judecată, Colegiul penal –

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătorei Chișinău (sediul Centru) nr.1-769/2018 din 15 decembrie 2020, a fost hotărât: 1) Macari Liliana ***** se recunoaște vinovată în*****iterea infracțiunilor prevăzute de art.190 alin.(5) și art.360 alin.(1) Codul penal. 2) Se condamnă Macari Liliana ***** pentru faptele săvârșite. 3) Se aplică față de Macari Liliana ***** pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.190 alin. (5) Codul penal o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 8 (ani) și 1(una) lună închisoare cu executare a pedepsei sub formă de închisoare în penitenciar de tip închis pentru femei, cu privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate din domeniul administrării bunurilor pe un termen de 3 (trei) ani. 4) Se aplică față de Macari Liliana ***** pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.360 alin.(1) Codul penal o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 1(unu) an cu executarea pedepsei sub formă de închisoare în penitenciar de tip semiînchis. 5) Conform prevederilor art.84 alin.(1) Codul penal al Republicii Moldova, pentru concurs de infracțiuni prin cumul parțial al pedepselor aplicate, a-i stabili lui Macari Liliana ***** pedeapsa definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 8 (opt) ani și 3(trei) luni cu ispășirea pedepsei sub formă de închisoare în penitenciar de tip închis pentru femei. 5) Termenul executării pedepsei închisorii stabilit lui Macari Liliana ***** , a se calcula de la data reținerii. 6) Se aplică față de Macari Liliana ***** măsura preventivă – obligarea de a nu părăsi țara, până la rămânerea definitivă a sentinței. 7) Termenul privării de dreptul de a desfășura o anumită activitate din domeniul administrării bunurilor se calculează din momentul executării pedepsei principale. 8) Corpul delict: Carnet cu inscripții ridicat de la reprezentantul părții vătămate SRL «*****» și SRL «*****», Nicolaescu Stepanida urmează a fi păstrat la materialele cauzei penale.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că, inculpata Macari Liliana, în perioada lunilor august-decembrie 2017, urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, prin inducerea în eroare a acesteia, fiind împluternicită de către administratorul SRL”*****” și SRL” „*****”, cet. Nicolaescu Stepanida, de a primi și transfera pe contul întreprinderilor vizate mijloace financiare, în mai multe rânduri a primit personal de la angajații întreprinderilor SRL„*****” și SRL„*****” mijloace bănești, pe care urma să le transfere în contabilitatea întreprinderilor, însă, neonorându-și obligația asumată, a însușit mijloacele financiare, folosindu-le în scopuri personale. Astfel în perioada vizată, Macari Liliana ***** , a însușit mijloace financiare în valoare de 23000 dolari SUA, care conform cursului valutar oficial afișat de BNM constituie suma de 414000 lei, ce aparțineau SRL„*****” și suma de 90000 lei, care aparțineau SRL„*****”, cauzând părților vătămate daune în proporții deosebit de mari în sumă totală de 504000 lei. Astfel, Macari Liliana prin acțiunile sale intenționate a*****is infracțiunea, prevăzută de art.190 alin.(5) Codul penal și anume –”escrocherie, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei persoane, prin

prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase în privința naturii, calității substanțiale ale obiectului, determinată de *****portamentul viclean a făptuitorului, care a produs daune în proporții deosebit de mari”.

3. Tot ea, îndeplinind neoficial atribuțiile de contabil al SRL „Primsteș-*****” și SRL „*****”, la 12.03.2018, la solicitarea administratorului întreprinderilor vizate de a transmite documentele contabile ale firmelor, urmărind scopul eschivării de la răspunderea penală și având interes material, manifestat prin eschivarea de a restitui întreprinderilor date prejudiciul cauzat în urma însușirii mijloacelor financiare, acționând cu intenție directă, fără nici un temei legal, a tănuit o parte din actele contabile ale firmelor vizate și anume: extrasul din Registrul de stat al persoanelor juridice nr. 12282 din 16.05.2013 al SRL „*****”, c/f *****, Registrul mașinii de casă și control pentru perioada 01.01.2017-27.02.2018 al SRL„*****”*****, Raportul situației financiare pentru perioada anului 2016, prezentat la Direcția Generală pentru statistică la 04.04.2017 al întreprinderii SRL „*****”, Raportul statistic anual al SRL „*****” pentru perioada anului 2017, factura fiscală seria n*****, factura fiscală Seria nr*****, factură fiscală Seria nr*****, 4 bonuri de plată eliberate de către SRL „Grișan Hamb” pentru arenda loc de vânzare, rapoarte zilnice SRL „Anuv*****” pentru perioada 11.02.2018 - 11.03.2018; facturi fiscale eliberate de SRL „*****” pentru perioada anilor 2012-2017, factura serie ***** și act de confirmare din 25 ianuarie 2018, factură serie ***** și act de confirmare din 25 ianuarie 2018, factură fiscală serie nr.*****, factură fiscală serie nr.*****, Declarație primară seria nr.*****, declarație*****plimentară*****, Declarația primară seria *****, un stik seria număr *****cu declarația electronică a „*****”SRL și SRL „*****”, iar la cererea administratorului societăților*****erciale vizate dnei Nicolaescu Stepanida, refuză să le restituie, fapt care creează dificultăți ultimei la realizarea activității desfășurate. Ulterior, la 15.06.2018, fiind efectuată percheziția la domiciliul cet. Macari Liliana, amplasat în mun. Chișinău, str. N. Costin 65/3, ap. 136, în cadrul cauzei penale nr. 2018010668, în care ultima are statut de bănuț, au fost depistate și ridicate documente contabile ce aparțin SRL”*****” și SRL ”*****”. Astfel, acțiunile inculpatei Macari Liliana au fost încadrate juridic în baza art.360 alin.(1) Codul penal, conform indicilor calificativi – „tănuirea documentelor, ștampilelor întreprinderilor săvârșite din interes material”.

4. Nefiind de-acord cu sentința instanței de fond, avocatul, în interesele inculpatei cu respectarea termenului legal, a declarat apel, prin care a solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care inculpata să fie achitată pe motiv că, faptele inculpatei nu întrunesc elementele infracțiunii.

5. În argumentarea cererii de apel partea apărării invocă că, este de părere că învinuirea imputată inculpatei este bazată pe presupuneri care la etapa de cercetare judecătorească nu și-au găsit confirmarea. Atit la etapa de urmărire penală dar și la cercetarea judecătorească nu s-a demonstrat cantitatea de marfă care au vîndut-o angajații întreprinderilor SRL „*****” și SRL „*****” în perioada indicată în învinuire; valoarea sumelor de bani care s-au acumulat din vânzare și ce sume de bani au transmis inculpatei. Cum s-au format sumele de bani de care este învinuită Macari Liliana, dacă în carnetul

anexat la cauza penală valoarea totală a sumelor constituie 394 100 lei, dintre care câteva sute de mii lei au fost predate către Nicolaescu Stepanida și care a semnat că le-a primit. La fel, autorul apelului notează că din conținutul documentele contabile ale SRL „*****” și SRL „*****” anexate la cauza penală, nu a fost posibil de calculat suma de 414 000 lei (23 000 dolari) și suma de 90 000 lei. Documente și acte contabile care să demonstreze aceste sume de bani nu găsesc la cauza penală sau nu au fost prezentate de reprezentantul părții vătămate. La dosar sunt doar niște documente contabile și înscrisuri care nu au fost supuse unei expertize contabile pentru a se confirma relevanța la obiectul învinuirii. Subsidiar, avocatul care a declanșat procedura apelului menționează că sentința de condamnare a inculpatei privind sustragerea sumelor de 23000 dolari SUA și 90 000 lei este bazată recipisa (vol. II, f.d.8-9) unde este indicat că Liliana Macari recunoaște că a sustras suma de 23 000 dolari și 90 000 lei. Deci, se constată că alte acte contabile care să confirme cele indicate în recipisă nu au fost prezentate la examinarea cauzei penale, prin urmare vinovăția inculpatei nu poate fi bazată doar pe o recipisă, fără să se constate printr-o expertiză contabilă proveniența și valoarea sumelor de bani presupuse sustrase de inculpată. Conform cauzei penale, la f.d. 165 este procesul-verbal de audiere în calitate de martor a lui Macari Liliana. Consideră acest proces verbal ilegal și urmează a fi declarat nul de către instanța de judecată. Totodată, remarcă că declarația (f.d.20), explicația (f.d.28) și procesul-verbal de audiere a martorului Macari Liliana, sunt probe care au fost administrate cu încălcarea prevederilor legislației procesual penale, sunt ilegale fapt ce afectează grav drepturile și libertățile inculpatei, afectează grav dreptul la un proces echitabil prevăzut de art.6 din Convenție. Apărarea consideră, că în acest caz urma să fie efectuată o inventariere sau o expertiză contabilă care să stabilească clar care este valoarea exactă a mijloacelor financiare presupus sustrase de inculpată. Astfel de acțiuni procesuale nu au fost realizate de organul de urmărire penală dar și cererea apărării privind efectuarea unei expertize contabile depusă în judecată a fost respinsă neîntemeiat. Mai mult ca atât, cu referire la acest capăt de acuzare, nu s-a confirmat obiectul material al infracțiunii, pentru că învinuirea este bazată exclusiv pe declarațiile părții vătămate neconfirmate prin alte probe și pe o recipisă, fără să se constate prin expertiză contabilă circuitul mijloacelor financiare. În privința învinuirii formulate în baza art.360 alin.(1) Codul penal, latura obiectivă a infracțiunii realizată prin tănuirea documentelor, ștampilelor nu a fost realizată. Subsidiar, în argumentarea poziției de apărare este remarcat faptul că Liliana Macari activa în calitate de contabil la SRL „*****” și SRL „*****”, și cu acordul administratoarei Stepanida Nicolaescu păstra o parte din documentele contabile acasă. La orice cerere a administratoarei, inculpata oferea toată informația cât și documentele în privința firmelor vizate. Din aceste motive de la Macari Liliana au fost ridicate documente și acte care nu au legătură cu perioada lunilor august - decembrie 2017, sau documente care să ascundă careva informație, așa cum se presupune în actul de învinuire. Concomitent, la materialele cauzei penale, nu se regăsește cererea administratoarei privind restituirea câtorva documente contabile. La fel, nu se regăsește nici actul de predare- primire a documentelor, întocmit între Nicolaescu Stepanida și Macari Liliana. Astfel, se demonstrează că atât obiectul material cât și latura subiectivă a infracțiunii nu s-a realizat. Tănuirea constă în schimbarea locului,

ascunderea documentelor, ștampilelor, săvârșită din interes material. Dar, conform procesului-verbal de percheziție, documentele au fost ridicate de la domiciliul lui Macari Liliana, astfel se confirmă că nu au fost tănuite. În aceeași ordine de idei, în ședință de judecată, martorul Negruță Ion a declarat că a văzut două genți în birou la Stepanida Nicolaescu, și din vorbele lui Stepanida Nicolaescu a înțeles că gențile le-a adus Macari Liliana. Astfel, se confirmă că Liliana Macari de fapt nu a tănuit careva documente contabile, cele ridicate în cadrul percheziției se păstrau la domiciliu, așa cum s-au păstrat și mai înainte, însă printre acestea nu se regăsesc documente care au legătură cauzală cu învinuirea prevăzută de art.190 Codul penal. Subsidiar, apărarea consideră că, concluzia acuzării despre vinovăția inculpatei este întemeiată pe presupuneri, care conform art.8 alin.(3) Codul de procedură penală urmează a fi interpretată în favoarea inculpatei.

6. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 mai 2021, s-a respins ca nefondat apelul declarat, cu menținerea sentinței. Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 20 septembrie 2022 a fost admis recursul ordinar declarat de către avocatul Zaharia Sergiu în numele inculpatei Macari Liliana și casată total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 mai 2021, în cauza penală în privința lui Macari Liliana ***** și se dispune rejudecarea cauzei în alt*****plet de judecată, de către Curtea de Apel Chișinău.

7. În cadrul ședinței instanței de apel, avocatul, în interesele inculpatei, a solicitat admiterea apelului declarat optând pentru pronunțarea unei soluții de achitare. Acuzatorul de stat, a solicitat admiterea din alte motive a apelului declarat cu reținerea în sarcina inculpatei învinuirea adusă până la modificările operate în conținutul normei. Avocatul în interesele părții vătămate a prezentat instanței cererea de examinare a cauzei în lipsa părții vătămate, iar drept urmare, instanța de apel fiind ghidată de legislația în vigoare a dispus examinarea cauzei în lipsă. Totodată, inculpata Macari Liliana în ședința instanței de apel fiind legal citat nu s-a prezentat, iar Colegiul penal a dispus examinarea cauzei în lipsă. Totodată dispoziția art.412 alin.(3), (4), (5) Codul de procedură penală, prevede că, judecarea apelului se face cu citarea părților și înmânarea copiilor de pe apel. Judecarea apelului are loc în prezența inculpatului, când acesta se află în stare de arest, cu excepția prevăzută în art.321 alin.(2) pct.2). Neprezentarea părților legal citate în instanța de apel nu împiedică examinarea cauzei. La judecarea apelului, participarea procurorului, precum și a apărătorului, dacă interesele justiției o cer, este obligatorie. Astfel, norma prevăzută la art.412 alin.(5) Codul de procedură penală este una specială față de norma prevăzută la art.321 alin.(2) Codul de procedură penală. Apelul poate fi judecat în lipsa nemotivată a avocatului în măsura în care nu se încalcă dreptul la apărare. Ținând cont de prevederile art.412 alin.(5) Codul de procedură penală, precum că neprezentarea părților legal citate în instanța de apel nu împiedică examinarea cauzei. Totodată ținând cont de faptul că, în cauza Kart v. Turcia [MC], 3 decembrie 2009, § 68, Curtea menționează că orice persoană acuzată de*****iterea unei infracțiuni are un drept fundamental ca procesul ei să aibă loc și să se încheie într-un termen rezonabil. Potrivit jurisprudenței Curții Europene, în materie penală, dreptul la judecarea cauzei într-un termen rezonabil urmărește să asigure faptul că o persoană acuzată nu trebuie să rămână într-o stare de incertitudine privind soarta sa o perioadă îndelungată. În acest sens, instanța de apel

reține că, Curtea europeană în cauzele *Medenica v. Elveția*, 14 iunie 2001, §§ 5659; *Dijkhuizen v. Olanda*, 8 iunie 2021, §§ 59-62 au stabilit lipsa unei încălcări a articolului 6 din Convenție, indicând că nu există o încălcare a dreptului la un proces echitabil atunci când persoana acuzată a fost informată cu privire la data și la locul procesului sau atunci când a fost apărută de către un avocat pe care l-a mandatat în acest scop. De asemenea, Colegiul penal atestă că, același art.321 Codul de procedură penală, prevede la alin.(3), garanția potrivit căreia, în cazul judecării cauzei în lipsa inculpatului, participarea apărătorului este obligatorie. Raportând cele menționate la cazul supus examinării, Colegiul remarcă faptul că, cu toate că prezenta cauză a fost judecată în lipsa inculpatei, ultima a beneficiat de garanția judecării acesteia cu participarea avocatului său. De asemenea, Colegiul penal face referire și la practica judiciară instituită în sensul examinării cauzei în lipsa inculpatului (decizia Curții Supreme de Justiție nr.1ra-1704/2022 din 31 martie 2023).

8. Colegiul penal, audiind participanții la proces, verificând legalitatea și temeinicia sentinței pe baza materialelor cauzei, ajunge la concluzia că, apelul avocatului în interesele inculpatei declarat împotriva sentinței Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) nr.1-769/2018 din 15 decembrie 2020, urmează a fi admis și casată sentința cu emiterea unei noi hotărâri, reieșind din următoarele considerente.

9. Conform art.414 alin.(1)-(2) Codul de procedură penală, *instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. Instanța de apel verifică declarațiile și probele materiale examinate de prima instanță prin citirea lor în ședința de judecată, cu consemnarea în procesul-verbal.* Prin urmare, declanșând o continuare a judecării cauzei în fond, apelul este o cale de atac sub aspect de fapt și de drept, întrucât odată declanșat, produce un efect devolutiv****plet, în sensul că, provoacă un control integral atât în fapt, cât și în drept, în privința persoanelor care l-au declarat.

10. Conform art.415 alin.(1)-(2) Codul de procedură penală, *instanța de apel, judecând cauza în ordine de apel, adoptă una din următoarele decizii: 1) respinge apelul, menținând hotărârea atacată, dacă: a) apelul a fost depus peste termen, cu excepția cazurilor prevăzute în art.402; b) apelul este inadmisibil; c) apelul este nefondat; 2) admite apelul, casând sentința parțial sau total, inclusiv din oficiu, în baza art.409 alin.(2), și pronunță o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit, pentru prima instanță; 3) admite apelul, casează sentința primei instanțe și dispune rejudecarea de către instanța a cărei hotărâre a fost anulată. Rejudecarea de către instanța a cărei hotărâre a fost anulată se dispune numai atunci când nu a fost citat inculpatul, nu i s-a asigurat dreptul la interpret, nu a fost asistat de un avocat sau au fost încălcate prevederile art.33–35. Sentința poate fi casată numai cu privire la unele fapte sau persoane ori numai în ce privește latura penală sau latura civilă, dacă aceasta nu împiedică soluționarea justă a cauzei”.*

11. La caz, Colegiul penal notează că, la pronunțarea sentinței, instanța de fond corect a determinat circumstanțele de fapt și de drept și just a tras concluzia că inculpata Macari Liliana a săvârșit infracțiunea prevăzută de art.360 alin.(1) Codul penal, *tăinuirea*

documentelor, ștampilelor întreprinderilor săvârșite din interes material.

12. Aceste împrejurări au fost constatate din totalitatea de probe acumulate la cauza penală, fiind corect apreciate, cu respectarea prevederilor art.101 Codul de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenții și veridicități, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor.

13. Totodată, instanța de apel a reținut că inculpata Macari Liliana a săvârșit infracțiunea prevăzută de art.190 alin.(5) Codul penal. În****pletare, se reține că prin Legea nr. 179 din 26 iulie 2018, în vigoare la 17 august 2018, norma de incriminare din această cauză – art.190 Codul penal, a fost amendată, după cum urmează: „4. În dispoziția alineatului (1), textul „înșelăciune sau abuz de încredere” se substituie cu textul „inducerea în eroare a unei sau a mai multor persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, părților (în cazul în care identitatea acestora este motivul determinant al încheierii actului juridic) actului juridic nul sau anulabil, ori dacă încheierea acestuia este determinată de****portamentul dolosiv sau viclean care a produs daune considerabile”.

14. Așadar, după 17 august 2018 dispoziția art.190 alin.(5) Codul penal, avea următorul cuprins: „Escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei sau a mai multor persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, părților (în cazul în care identitatea acestora este motivul determinant al încheierii actului juridic) actului juridic nul sau anulabil, ori dacă încheierea acestuia este determinată de****portamentul dolosiv sau viclean, săvârșite de mai multe persoane care a produs daune în proporții deosebit de mari, care se pedepsește cu închisoare de la 8 la 15 ani cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 5 ani”.

15. Instanța de fond la examinarea cauzei, a dispus recunoașterea vinovăției inculpatei Macari Liliana în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, reținând fapta și încadrarea juridică a acesteia așa cum au fost acestea descrise și indicate în ordonanța de modificare a învinuirii din 18 februarie 2019 (f. d. 237-238 vol. I), potrivit calificativelor din redacția nouă a dispoziției art.190 alin.(5) Codul penal, și anume: „(..)escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei persoane, prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase în privința naturii, calității substanțiale ale obiectului, determinată de****portamentul viclean a făptuitorului, care a produs daune în proporții deosebit de mari.”

16. În acest context, fapta incriminată inculpatei a fost****isă în perioada august - decembrie 2017, adică până la intrarea în vigoare a modificărilor operate la art. 190 Cod penal prin Legea nr. 179 din 26 iulie 2018. Așadar, se atestă că la judecarea apelului declarat, instanța de apel, verificând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, nu a sesizat că în acțiunile inculpatei au fost reținute semnele calificative ale infracțiunii de escrocherie potrivit redacției noi, care la moment****iterii infracțiunii (august - decembrie 2017) nu erau prevăzute de legea penală.

17. Prin urmare, Colegiul penal reține următoarea faptă: Macari Liliana a fost învinuită că, în perioada lunilor august-decembrie 2017, având scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, prin înșelăciune și abuz de încredere, fiind împuternicită de către administratorul SRL „*****” și SRL „*****”, cet. Nicolaescu Stepanida, de a primi și transfera pe contul întreprinderilor vizate mijloace financiare, în mai multe rânduri a primit personal de la angajații întreprinderilor SRL „*****”, și SRL „*****” mijloace bănești, pe care urma să le transfere în contabilitatea întreprinderilor, însă, neonorându-și obligația asumată, a însușit mijloacele financiare, folosindu-le în scopuri personale. Astfel în perioada vizată, Macari Liliana „****”, a însușit mijloace financiare în valoare de 23000 dolari SUA, care conform cursului valutar oficial afișat de BNM constituie suma de 414000 lei, ce aparțineau SRL „*****” și suma de 90000 lei, care aparțineau SRL „*****”, cauzând părților vătămate daune în proporții deosebit de mari în sumă totală de 504000 lei. Astfel, Macari Liliana „****” prin acțiunile sale intenționate, a*****is escrocherie – dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, cu cauzarea de daune în proporții deosebit de mari, adică infracțiunea prevăzută de art.190 alin.(5) Codul penal.

18. Analizând circumstanțele cauzei constatate în ședința de judecată, instanța reține că vina în*****iterea faptelor incriminate, este dovedită în afara dubiilor rezonabile pe deplin prin următoarea sistemă de probe pertinente, concludente, utile și veridice, care coroborează între ele, cum ar fi:

- *Declarațiile reprezentantului părților vătămate, societatea cu răspundere limitată „*****” și SRL „*****”, Stepanida Nicolaescu, care fiind audiată în ședința de judecată a declarat că, este administratorul SRL „*****” și SRL „*****”, avînd ca gen de activitate vînzarea cu amănuntul. În calitate de contabil a activat o perioadă o persoană pe nume Viorica. Macari Liliana i-a*****unicat că, este sora Vioricăi și va activa în locul lui Viorica. A indicat că, primesc containere din China și Macari Liliana urma să transmită suma de 22 593 dolari pentru repatriere. Au magazin pe adresa mun. Chișinău, str. Varlaam intersecție cu str. Tighina. I-a*****unicat inculpatei Macari Liliana ca odată în săptămîină să ia banii de la vînzători și să îi depună pe contul bancar al firmei. Ultima în fiecare săptămîină lua banii și îi ducea. În anul 2017 a întreat-o pe Macari Liliana, dacă a închis repatrierea banilor pentru China, la care ultima a*****uncat că da. Inculpata expedia documente prin whatsapp și viber, care confirmă că a achitat suma. Cînd era în China dădea indicații să îi transmită dnei Macari Liliana să depună banii pe conturi pentru devamarea mărfii, iar pe cont urma să fie suma de aproximativ jumătate de milion de lei. A venit acasă și a întreat-o pe Macari Liliana dacă a transferat banii, la care ultima a*****unicat că, a transferat. Era la vamă în momentul în care brokerul vamal i-a*****unicat că, pe contul bancar sunt doar 360 000 lei în loc de 450 000 lei. A telefonat-o pe Macari Liliana referitor la acest fapt, la care inculpata i-a spus că banii s-au dus pe alt cont. Ulterior s-a dus la bancă, unde colaboratorii băncii i-au confirmat faptul că, pe cont sunt doar 360 000 lei, și că bani în China nu au fost tranferăți. Atunci Macari Liliana i-a spus că, banii sunt la ea. Fiind întreată de avocatul părții vătămate, a relatat că, era în China cînd a aflat că i-au fostfurați banii și că Macari Liliana a recunoscut acest fapt în anul 2017, cînd se aflau în bancă. Macari Liliana a luat banii pentru necesități*

personale. Are dovezi și recipise întocmite de Macari Liliana. Macari Liliana în anul 2018 la serviciu a scris o recipisă prin care a indicat că a luat bani de la SRL „*****” în sumă de 22 953 dolari și de la SRL „*****” în sumă de 90 000 lei. A promis că va restitui banii, iar în februarie 2018 a transmis adjunctului pe nume Ion suma de 90 000 lei. Ulterior inculpata spunea că va restitui banii. Cobaloratorul de poliție pe nume Sergiu a venit la ea și a spus că nu scrie plîngere pe numele lui Macari Liliana. A mai*****unicat că, toate actele se aflau la Macari Liliana cînd au început verificările de la Inspectoratul Fiscal. Inculpata i-a aruncat actele într-o geantă. Persoana care efectua control de la Inspectoratul fiscal cerea actele spre verificare, motiv din care ea cerea actele de la Macari Liliana, pînă la momentul efectuării percheziției la domiciliul inculpatei. Ulterior a efectuat un audit la firmă și a depistat că sunt careva nereguli. La întrebarea acuzatorului de stat, a concretizat că, inculpata Macari Liliana urmează să îi restituie suma de 22 953 dolari SUA. Fiind întrebată de apărătorul inculpatei, a răspuns că, nu își amintește dacă, persoana pe nume Viorica era angajată oficial în funcție de contabil. Suma de 22 953 lei a fost acumulată în urma vînzării plapumelor, lengeriei de pat. Toate actele erau la Macari Liliana. A menționat că, la bancă liber te duci cu ștampila firmei și depui bani pe contul bancar. Macari Liliana singură a întocmit o recipisă prin care s-a obligat în timp de o lună să restituie banii ca să nu se depună plîngere la poliție. Nu are careva documente care ar confirma transmiterea actelor contabile. Nu cunoaște care acte au fost transmise inculpatei Macari Liliana. Nu cunoaște cîți bani se strîngeau în fiecare zi în magazin. Se eliberează cecuri și se duce evidență magazinului, dar toate cecurile le lua Macari Liliana.

- **Declarațiile martorului, Ion Negruța**, care fiind audiat în ședința de judecată, a declarat că, pe Nicolaescu Stepanida o cunoaște de aproximativ 8-9 ani de zile, în calitate de director a SRL „*****” și SRL „*****”. În ultimii 6 ani de zile duc serviciul într-un birou. Din spusele ui Nicolaescu Stepanida, a aflat că, Macari Liliana a furat mulți bani cînd lucra contabil la firma ei. Undeva la finele anului 2017 l-a telefonat Macari Liliana pentru a aduce o parte a banilor sustrași, aproximativ suma de 70 000 lei,*****unicînd că restul îi va restitui pe urmă. La întrebările procurorului, a răspuns că, Macari Liliana era contabil la firmă, cu ea personal nu a avut nimic. La ei în firmă era un alt contabil. Concret nu cunoaște cît timp Macari Liliana a activat în calitate de contabil și nu cunoaște cine a activat înaintea ei. Inculpata nu a adus alte sume de bani înafară de suma de 90 000 lei. Ea a*****unicat că, acești bani sunt o parte din banii sustrași. Fiind întrebat de avocatul părții vătămate a menționat că, activează într-un birou cu Nicolaescu Stepanida. În magazinul Stepanidei Nicolaescu o vedea pe inculpata Macari Liliana. Inculpata aîntors o parte din bani în biroul din mun. Chișinău, str. Varlaam nr. 56. A numărat banii aduși de Macari Lilian, iar ultima a întocmit o recipisă căreia i-a făcut o poză cu telefonul. Nu cunoaște care acte au dispărut, dar din auzite a aflat că au dispărut documente de la firma Stepanidei Nicolaescu. Din cîte cunoaște Stepanida Nicolaescu îi dădea bani Liliane Macari pentru a îi pune pe conturibancare. Nu a văzut personal și nici nu își amintește ca Stepanida Nicolaescu să îi dea bani inculpatei Macari Liliana. La fel, nu știe dacă Stepanida Nicolaescu acorda și altcuiva din firmă bani. Nicolaescu Stepanida l-a sunat și i-a*****unicat că, va veni Macari Liliana și va aduce o sumă de banii din cei

sustrași. Mai întâi l-a telefonat Stepanida Nicolaescu, iar ulterior Liliana Macari. Inculpata i-a spus că, va aduce bani dar nu a indicat că, anume din suma sustrasă. La întrebarea avocatului inculpatei, a reținut că, Nicolaescu Stepanida are magazin la colțul pieții, dar alte buticuri nu are. Nu cunoaște procedura acumulării banilor din magazinul Stepanidei Nicolaescu. El nu are magazin. Stepanida Nicolaescu nu i-a spus cum au fost furati banii. La întrebările inculpatei, a notat că, a văzut două geți cu niște hîrtii și documente. La rugămintea Stepanidei Nicolaescu a colectat careva documente pe care le-a dat inculpatei Macari Liliana. Nu era în birou cînd au fost aduse aceste geți cu documente dar din vorbe a înțeles că au fost aduse de inculpata Macari Liliana și că nu ajungeau careva documente. A văzut cîteva ori cum Stepanida Nicolaescu a transmis ștampila lui Macari Liliana.

- **Declarațiile martorului, Maria Ciorici**, care fiind audiată în ședința de judecată, a declarat că, Macari Liliana a activat în jur de 2 ani în calitate de contabil în cadrul SRL „*****”. La întrebările procurorului a declarat că, Macari Liliana lua banii obținuți în urma vânzărilor și îi ducea probabil la bancă. Lucrează în calitate de vânzător, vinde covoare și plapume, iar banii îi dădea la stăpîn în fiecare zi. Stăpîna aduna o sumă de bani pe care o transmitea lor, iar ei ulterior o transmiteau Lilianei Macari. În jur de 30 000 lei, depinde de vânzări. Un timp Liliana Macari nu se semna pentru primirea banilor. A specificat că, Liliana Macari nu se semna de fiecare dată cînd lua banii. Aproximativ un an și jumate inculpatei i-au fost transmiși banii fără semnătură, iar ulterior Stepanida Nicolaescu le-a*****unicat să transmită Lilianei Macari banii doar contra semnătură. Sumele au fost diferite. Nu ține minte cînd ultima dată i-a dat bani inculpatei Macari Liliana. Nu știe pentru ce îi transmitea banii Lilianei Macari, dar probabil pentru marfă. Ulterior a aflat că banii nu se duceau unde trebuie. De atunci nu s-a întîlnit cu Liliana Macari. La moment este contabil la firmă, dar deja vînd și banii îi transmit șefei. La întrebările avocatului părții vătămate, a răspuns că activează în cadrul SRL „*****”, în jur de 15 ani. Sora ei la fel a lucrat la firma aceasta, înaintea ei. A reținut că, cea mai mică sumă acordată Lilianei Macari a fost de aproximativ 10 000 lei, iar cea mai mare sumă de 90 000 lei. Nu își amintește odată în cît timp îi acorda banii inculpatei, posibil odată în săptămîină. A menționat că, Maria Soltan și Alexandru Untilă au văzut cum îi dădea banii Lilianei Macari. Nu știe dacă inculpata lucra cu documente, dar știe că lucra cu ștampilele firmei. La ei în magazin ștampilele erau în safeu, iar Macari Liliana venea și le lua, ulterior Stepanida Nicolaescu a luat ștampilele din safeu. Fiind întrebată de avocatul inculpatei, a*****unicat că, aveau aparat de casă și că și la moment au aparat de casă. Elibera bon pentru fiecare marfă vîndută. Bonurile le lua Liliana Macari. A menționat că, nu are atribuție la firma SRL „*****”. Nicolaescu Stepanida îi transmitea banii, iar ea îi dădea Lilianei Macari și știe că banii erau din vânzări de la SRL „*****”. De fiecare dată număra banii. Stepanida Nicolaescu îi transmitea niște facturi pe care le transmitea inculpatei. Fiind întrebată de inculpată, a reiterat că, documentele pe care i le dădea Stepanida Nicolaescu, ea le transmitea Lilianei Macari, dar nu ține minte dacă inculpata i-a dat documentele privind soldurile pentru a le transmite Stepanidei Nicolaescu. Nu își amintește dacă Macari Liliana a venit să i-a careva documente după luna februarie a anului 2018. În anul 2018, Macari Liliana nu mai activa în cadrul SRL „*****”.

- **Declarațiile martorului, Maria Soltan**, care fiind audiată în ședința de judecată, a declarat că Macari Liliana activa în calitate de contabil în cadrul SRL „*****”. Inculpata venea la ei, îi dădea un jurnal, se uita cum bat cecurile pentru marfă. Nicolaescu Stepanida le lăsa bani pe care îi transmiteau Liliane Macari în jur de 10 000-90 000 lei. Ea nu semna pentru acești bani, aproximativ un an de zile nu semna când lua banii. În ultimul timp Stepanida Nicolaescu i-a rugat să i-a un carnet și Macari Liliana să semneze de fiecare dată când ia banii, aproximativ jumate de an. La întrebările procurorului a răspuns că, banii pe care îi transmiteau inculpatei, Macari Liliana urma să îi transmită la bancă pentru marfă. Ultima sumă pe care își amintește că, i-a dat-o era de 30 000 lei. Erau mai multe sume de 45 000 lei și 90 000 lei pe care le-au acordat inculpatei Macari Liliana. A mai văzut cum Liliana Macari venea după facturi și lua ștampila, pe care ei i-o dădeau. Când transmitea banii inculpatei, erau prezenți Ciorici Maria și Untila Alexandru. La întrebările avocatului părții vătămate a menționat că, lucrează în cadrul SRL „*****”, dar pe Stepanida Nicolaescu o cunoaște de vreo 10 ani. Liliana Macari a activat în cadrul *****paniei SRL „*****” în perioada 2016-2017. În adoua jumătate a anului 2017, Macari Liliana se semna pentru sumele de bani primite. Ion administratorul pieții îi mai transmitea bani Liliane Macari. Ciorici Maria a transmis bani, iar Untila Alexandru doar a văzut cum ei transmiteau banii. A notat că, Untila Alexandru este vânzător-hamal în cadrul SRL „*****”. Nu cunoaște dacă Macari Liliana mai activa și în cadrul altei firme în calitate de contabil. Sora inculpatei a lucrat în cadrul *****paniei date, dar ei au înțeles că aceasta nu era angajată oficial în cadrul SRL „*****”. Nu a văzut nici un act care certifică faptul că, Macari Liliana este contabil. Nu cunoaște de ce inculpata nu era angajată oficial în cadrul *****paniei. A mai *****unicată, că îi dădeau un carnetel din safeu în care semna și unde era scrisă suma de bani. Carnetul era de culoare închisă și scria Coton books. Nu știe numele de familie a lui Ion Andreevici și nici nu știe dacă acesta stă în birou cu Stepanida Nicolaescu. Stepanida Nicolaescu le lăsa o sumă de bani pe care ei o transmiteau Liliane Macari. Ei imprimau cecurile pentru marfa vândută, cecuri pe care le lua Macari Liliana.

- **Proces-verbal de ridicare din 31.05.2018**, prin care a fost ridicat un carnet de la reprezentantul legal al părții vătămate Nicolăescu Stepanida un carnet cu sumele primite de către Macari Liliana de la angajații întreprinderilor SRL „*****” și SRL „*****”. (f.d.71)

- **Proces-verbal de examinare a obiectului din 02.07.2018**, în cadrul căruia a fost examinat carnetul ridicat la data de 31.05.2018 de la Nicolăescu Stepanida și s-a stabilit că Macari Liliana în perioada de timp între 09.09.2017 și 15.12.2017 a primit de la anagajații SRL «Anuv- Corn» și SRL «*****» mijloace bănești în total în sumă de 514 000 lei; (f.d. 72)

- **Ordonanța de recunoaștere și anexare a corpurilor delictive la cauza penală din 02 iulie 2018**, prin care s-a recunoscut drept corp delict un carnet cu inscripții ridicat de la reprezentantul legal al părții vătămate, SRL „*****” și SRL «*****», Stepanida Nicolaescu. (f.d.75)

- **Proces-verbal de ridicare din 21.06.2018**, prin care au fost ridicate 19 file cu screenshoturi a convorbirelor prin aplicația «viber» dintre Macari Liliana Nicolaescu și

Nicolaescu Stepanida. (f.d.77)

- **Proces-verbal de percheziție din 15.06.2018**, efectuată la domiciliul învinuitei Macari Liliana din *****, str***** 65/3 ap. 136, în cadrul căreia au fost depistate și ridicate documente contabile ce aparțin întreprinderilor SRL «*****» și SRL «*****», 11 stik-uri și un laptop de model «*****»; (f.d.111-112)

- **Proces-verbal de examinare a obiectului din 21.06.2018**, în cadrul căruia au fost examinate documentele și obiectele ridicate în cadrul percheziției din 15.06.2018 efectuate la domiciliul învinuitei Macari Liliana din *****, str***** 65/3 ap. 136; (f.d. 113)

- **Ordonanță de recunoaștere și de anexare a mijloacelor materiale de probă la cauza penală din 28 iunie 2018**, prin care au fost recunoscute drept mijloace de probă următoarele documente contabile:

- blanchetă Situațiile Financiare pe care este aplicată ștampila SRL „*****”.

- situația financiară pentru perioada 31 decembrie 2016 din 04.04.2017 a*****paniei SRL «*****»;

- situația financiară pentru perioada 31 decembrie 2016 a*****paniei SRL «Anuv*****»;

- un file în care se află actul de verificare al decontărilor reciproce la 31.01.2018 între ICS MSC MLD SRL c/f ***** și SRL «Primsteș -*****» c/f *****; act de veridicare al decontărilor reciproce la 31.01.2018 între ICS MSC MLD SRL c/f ***** și SRL «*****» c/f *****; factura fiscală seria n*****; factura fiscală Seria nr*****; factura fiscală Seria nr*****; 4 bonuri de plată eliberate de către SRL «Grișan Hamb» pentru arenda loc de vânzare, rapoarte zilnice SRL «*****» pentru perioada;

- registrul mașinii de casă și control nr.01-2017 pe 68 file;

- blanchetă Situațiile Financiare pe care este aplicată ștampila SRL «*****»;

- facturi, factură fiscală din 09.10.2017; factură seria *****; factură de expediție seria BB nr.816432; factură de expediție serie BB *****; factură fiscală Seria nr.*****5; factură fiscală Seria nr.*****; factură fiscală Seria nr.*****; factura fiscală Seria nr.FB643 8221-643 8270, factura fiscală Seria nr.*****; factura fiscală Seria nr.*****; factura fiscală Seria nr. *****; factura fiscală Seria n*****; factura fiscală Seria nr.*****; factura fiscală Seria nr.J*****; factura fiscală Seria nr.SF484439; factura fiscală nr.BV0476984; factura fiscală Seria nr.*****2; rulaj «*****» 01.01.2013-31.12.20175;

- un file cu copii a registrului de casă și control a SRL «*****»;

- raport statistic anual 2015 al SRL «*****»;

- raport statistic anual 2017 al SRL «*****»;

- 7 file A4 curate pe care este aplicată numai ștampila SRL «*****»

- un file în care se află o procură prin care directorul SRL «*****», Nicolaescu Stepanida o împuternicește pe Macari Liliana ca să-i reprezinte interesele*****paniei la operatorul SA «Moldcell» și contracte cu*****pania SA «Orange»;

- o mapă în care se conține factura serie ***** și act de confirmare din 25 ianuarie 2018, factura serie WH nr.6395402 și act de confirmare din 25 ianuarie 2018, factura fiscală serie nr.*****; bon de plată nr.659810 din 09.02.2018, bon de plată nr.659855 din

09.02.2018, factura fiscală serie nr.*****, Declarație primară seria nr.GU10475751, declarație*****plimentară*****;

- un file cu copii de patente de întreprinzători și copii de buletine;
 - un file cu ordine de încasare și ordine de plată;
 - un file cu acte de constituire și activitate a*****paniilor SRL «*****» și SRL «Primsteș-*****»;
 - un stic cu seria nr.*****, cu ștampila electronică a SRL «*****» și SRL «*****»;
- (f.d. 114-114 verso)

- **Proces-verbal de ridicare din 08.08.2018**, prin care au fost ridicate de la avocatul părții vătămate Cașu Ruslan, rulajul bancar al întreprinderilor SRL «*****» și SRL «Primsteș -Com» pentru perioada de 01.01.2016 - 31.12.2017; (f.d. 187)

- **Proces-verbal de examinare a obiectului din 08.08.2018**, în cadrul căruia au fost examinate rulajul bancar al întreprinderilor SRL «*****» și SRL «*****» pentru perioada de 01.01.2016 - 31.12.2017, în urma cărui fapt s-a stabilit că sumele de bani primite de către Macari Liliana în perioada 09.09.2017-15.12.2017 de la angajații SRL «*****» și SRL «Primsteș-*****» nu au fost depuse la dățile primite și nici ulterior. (f.d.197)

- **Ordonanța din 08.08.2018** de recunoaștere și de anexare a mijloacelor de probă la cauza penală, prin care a fost recunoscut drept mijloc de probă rulajul bancar al SRL „*****” pentru perioada 01.01.2016-31.12.2017 și rulajul bancar al SRL „Primsteș -*****” pentru perioada 01.01.2016-31.12.2017. (f.d.198)

- **Raportul vizitei fiscale efectuată la „ Anuv*****” SRL nr. 414 din 29 iunie 2018** de Serviciul Fiscal de Stat prin care s-a constatat că agentul economic nu dispune de documente primare și contabile care din declarațiile reprezentantului persoanei juridice au fost sustrase de persoana împuternicită de evidența contabilă, Macari Liliana.(vol. II, f.d. 6);

- **Explicația dată de reprezentantul SRL „ Anuv*****”,** Nicolaescu Stepanida Serviciului Fiscal de Stat(vol. II, f.d. 7);

- **Recipisa întocmită de inculpata, Macari Liliana la data de 12 martie 2018** și declarația inculpatei, Macari Liliana scrisă la 01.02.2018 prin care aceasta recunoaște sustragerea sumelor de bani în mărime de 23000 dolari SUA și 90000 lei de la SRL „Primsteș -*****” și SRL „*****” și se obligă să-i restituie.(vol. II, f.d. 8-9).

19. Astfel, analizând probele cercetate în ședința instanței de apel, Colegiul penal constată că ele demonstrează cu certitudine vina inculpatei Macari Liliana în*****iterea infracțiunilor imputate. Colegiul penal conchide că, declarațiile depuse de către inculpatul Macari Liliana, prin care nu-și recunoaște vina în*****iterea infracțiunilor imputate lui, sunt declarații ce nu corespund adevărului, depuse în încercarea de a se eschiva de la răspunderea penală și se*****bat prin probele analizate și apreciate mai sus, prin prisma prevederilor art.101 Codul de procedură penală.

20. Astfel, Colegiul penal atestă că declarațiile inculpatei privind nevinovăția sa în*****iterea faptelor penale incriminate se*****bat prin totalitatea de probe pertinente, concludente, utile și veridice cercetate în ședința de judecată și anume prin probele scrise și cercetate în ședința de judecată. Aceste probe coroborează între ele și demonstrează

incontestabil vinovăția inculpatei Macari Liliana în*****iterea infracțiunilor imputate.

21. Nerecunoașterea vinei de către inculpatul Macari Liliana, instanța de apel o apreciază ca o metodă de apărare și un drept de a nu se auto incrimina garantat de art.66 Codul de procedură penală și art.6 CEDO, or persoana care pe parcursul procesului penal are calitatea procesuală de inculpat nu poate fi urmărit pentru depunerea declarațiilor false sau refuzul de a face declarații și nu poate fi calificat ca circumstanță agravantă la stabilirea pedepsei penale. Astfel, poziția inculpatei Macari Liliana susținută în prima instanță, potrivit căreia nu recunoaște vina în*****iterea infracțiunii imputate este una declarativă și formală, exprimată cu scopul de a evita răspunderea penală.

22. La această concluzie ajunge instanța de apel din analiza probelor pertinente și concludente, utile administrate în ședința de judecată care nu au fost*****bătute de către partea apărării, astfel de dovadă rezultă din existența deducerilor suficient de puternice, clare și concordante sau a similelor prezumției de fapt necombătute, care poate fi luat în considerație de*****portamentul părților când sunt obținute dovezile respective.

23. Potrivit textului de apel formulat de către avocat în interesele inculpatei împotriva sentinței instanței de fond, rezultă că partea apărării pledează pentru pronunțarea unei sentințe de achitare în privința inculpatei. Raportând motivele invocate în cererile de apel la materialele cauzei penale, Colegiul penal reține că argumentele invocate de apelant nu și-au găsit confirmare în starea de fapt a prezentei cauze penale, motiv pentru care Colegiul penal va respinge solicitarea părții apărării privind pronunțarea unei sentințe de achitare în privința inculpatei. În contextul celor enunțate, Colegiul penal consideră neîntemeiate argumentele inculpatei, cât și a părții apărării invocate în cererea de apel precum că probele prezentate de către partea acuzării nu dovedesc vinovăția inculpatei, fapt ce nu poate fi reținut în speță or, dimpotrivă, întreg ansamblul probatoriu al cauzei penale indică la culpabilitatea lui Macari Liliana. Mai mult ca atât, afirmațiile invocate de apărătorul inculpatei nu au suport probatoriu, iar în acest sens nu au fost prezentate alte careva probe care în coroborare cu cele anexate la materialele cauzei ar demonstra contrariul învinuirii.

24. În aceeași ordine de idei, Colegiul penal, nu poate reține afirmația apărării precum că, actele cercetate în ședință și apreciate de instanța de judecată ca fiind pertinente cazului, nu pot sub nici o formă demonstra vinovăția inculpatei în*****iterea infracțiunilor imputate, or Colegiul penal atestă că, careva erori de fapt care ar impune casarea sentinței adoptate cu achitarea inculpatei, instanța de apel consideră că nu se regăsesc în speță, iar alegațiile avocatului reprezintă opinia subiectivă a părții apărării, fără o motivare plauzibilă.

25. Prin urmare, Colegiul penal reiterează că, în cadrul ședinței de judecată au fost prezentate suficiente probe pertinente, concludente, veridice și utile, care demonstrează pe deplin vinovăția inculpatei de*****iterea infracțiunii prevăzute de art.360 alin.(1) Codul penal, *tăinuirea documentelor, ștampilelor întreprinderilor săvârșite din interes material*. La fel, Macari Liliana ***** prin acțiunile sale intenționate, a*****is infracțiunea prevăzută de art.190 alin.(5) Codul penal, *escrocherie – dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, cu cauzarea de daune în proporții deosebit de mari*.

26. Conform art.7 alin.(1) Codul penal, la aplicarea legii penale se ține cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat și de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea penală. Conform art.61 alin.(1)-(2) Codul penal, pedeapsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea și resocializarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane. Executarea pedepsei nu trebuie să cauzeze suferințe fizice și nici să înjosească demnitatea persoanei condamnate. Colegiul penal reține că, individualizarea pedepsei este un proces personal – rezultat al propriei convingeri al instanței de judecată, ce nu trebuie conceput ca fiind un proces arbitrar, subiectiv, el implicând obligațiunea instanței de a stabili măsura pedepsei concrete infractorului necesară și suficientă pentru realizarea scopurilor legii penale și pedepsei penale.

27. Conform art.75 alin.(1)-(2) Codul penal, persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială a prezentului cod și în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a prezentului cod. La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia. În cazul alternativelor de pedeapsă prevăzute pentru infracțiunea săvârșită, pedeapsa cu închisoare are un caracter excepțional și se aplică atunci când gravitatea infracțiunii și personalitatea infractorului fac necesară aplicarea pedepsei cu închisoare, iar o altă pedeapsă este insuficientă și nu și-ar atinge scopul. O pedeapsă mai aspră, din numărul celor alternative prevăzute pentru săvârșirea infracțiunii, se stabilește numai în cazul în care o pedeapsă mai blândă, din numărul celor menționate, nu va asigura atingerea scopului pedepsei. Caracterul excepțional la aplicarea pedepsei cu închisoare urmează a fi argumentat de către instanța de judecată.

28. La stabilirea pedepsei și mărimea acesteia urmează a ține cont de criteriile de individualizare a pedepsei. Prin criteriile de individualizare a pedepsei se înțeleg cerințele de care instanța de judecată este obligată să se conducă în procesul stabilirii pedepsei și la aplicarea ei persoanei vinovate de săvârșirea infracțiunii. Individualizarea pedepsei constă în obligațiunea instanței de a stabili măsura pedepsei concrete infractorului necesară și suficientă pentru realizarea scopurilor legii penale și a pedepsei penale. Pedeapsa este echitabilă, când ea impune infractorului lipsuri și restricții ale drepturilor lui, proporționale cu gravitatea infracțiunii săvârșite și este suficientă pentru restabilirea echității sociale, adică a drepturilor și intereselor victimei, statului și întregii societăți, perturbate prin infracțiune. Pentru stabilirea unei pedepse echitabile, instanțele de judecată trebuie să studieze multilateral, în deplină măsură și obiectiv, toate circumstanțele și datele care caracterizează atât negativ, cât și pozitiv persoana inculpatei și care au o importantă esențială pentru stabilirea categoriei și mărimumi pedepsei.

29. Astfel, la individualizarea și stabilirea categoriei și termenului pedepsei inculpatei, instanța de apel ține cont de prevederile art.7, art.61, art.75 Codul penal și anume de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acestora, de personalitatea celui vinovat, de

circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea, de condițiile de viață ale familiei acestuia precum și de scopul pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării inculpatei.

30. Colegiul penal menționează că, pedeapsa penală este echitabilă atunci când este capabilă de a contribui la realizarea scopurilor pedepsei penale, cum ar fi corectarea condamnatului și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât de către condamnat, precum și de alte persoane or, practica judiciară demonstrează că, o pedeapsă prea aspră generează apariția unor sentimente de nedreptate, jignire, înrăire și de neîncredere în lege, fapt ce poate duce la consecințe contrare scopului urmărit. Legalitatea pedepsei impune instanței obligația de a stabili pedeapsa în limitele fixate în Partea specială a Codului penal și în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a Codului penal. Individualizarea pedepsei constă în obligația instanței de a stabili măsura pedepsei concrete infractorului, necesară și suficientă pentru realizarea scopurilor legii penale și pedepsei penale. Astfel, pedeapsa aplicată inculpatei trebuie să fie capabilă să restabilească echitatea socială și să realizeze scopurile legii penale și pedepsei penale, în strictă conformitate cu dispozițiile părții generale a Codului penal și stabilirea pedepsei în limitele fixate în partea specială.

31. Respectiv, Colegiul penal având în vedere circumstanțele cauzei, conducându-se de principiile generale de aplicare a pedepsei consfințite în prevederile art.61 Codul penal, reieșind din limitele pedepsei prevăzute de art.190 alin.(5) Codul penal, conchide că, instanța de fond întemeiat a considerat că în privința inculpatei Macari Liliana, pentru*****iterea infracțiunii incriminate, este echitabilă aplicarea în privința ultimei a unei pedepse penale sub formă de închisoare.

32. În aceiași consecutivitate, se reține faptul că inculpata a*****is o infracțiune mai puțin gravă și o infracțiune deosebit de gravă, are antecedente penale și anterior a fost condamnată pentru*****iterea infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(2) lit. c) Codul penal, nu și-a recunoscut vina și nu a recuperat integral prejudiciul cauzat părții vătămate. Mai mult ca atât, Macari Liliana anterior a fost condamnată prin Sentința Judecătorei Centru, mun. Chișinău din 04.07.2014, pentru*****iterea infracțiunii prevăzute la art.190 alin.(2) lit. c) Codul penal, fiindu-i aplicată pedeapsa sub formă de 3 ani închisoare cu aplicarea prevederilor art.90 Codul penal.

33. Astfel, având în vedere circumstanțele cauzei, conducându-se de principiile generale de aplicare a pedepsei consfințite în prevederile art.61 alin.(2) Codul penal, instanța de fond întemeiat a considerat că în privința inculpatei Macari Liliana, pentru*****iterea de către acesta a infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(5) Codul penal, este rațional de a aplica o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 8 (ani) și 1 (una) lună închisoare cu executare a pedepsei sub formă de închisoare în penitenciar de tip închis pentru femei, cu privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate din domeniul administrării bunurilor pe un termen de 3 (trei) ani.

34. În același timp, instanța de apel remarcă, că infracțiunea pentru care a fost diferită justiției Macari Liliana prevede pedeapsa cu închisoare de până la 3 ani, care în conformitate cu prevederile art.16 alin.(3) Codul penal, în funcție de caracterul și gradul prejudiciabil, se atribuie la categoria infracțiunilor mai puțin grave.

35. De asemenea, se reține, că conform art.53 lit. g) Codul penal, persoana care a săvârșit o faptă ce conține semnele*****ponenței de infracțiune poate fi liberată de răspundere penală de către procuror în cadrul urmăririi penale și de către instanța de judecată la judecarea cauzei în cazurile prescripției de tragere la răspundere penală. Potrivit art.389 alin.(4) Codul de procedură penală, sentința de condamnare se adoptă: 1) cu stabilirea pedepsei care urmează să fie executată; 2) cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei conform art.107 din Codul penal și în cazurile prevăzute în art.89 alin.(2) lit. a), b), c), e), f) și g) din Codul penal; 3) fără stabilirea pedepsei, cu liberarea de răspundere penală în cazurile prevăzute în art. 57 și art.58 din Codul penal, cu liberarea de pedeapsă în cazul prevăzut în art. 93 din Codul penal sau al expirării termenului de prescripție

36. Iar, în conformitate cu prevederile art.332 alin.(1) Codul de procedură penală, în cazul în care, pe parcursul judecării cauzei, se constată vre-unul din temeiurile prevăzute în art. 275 pct.5) –9), 285 alin.(2), precum și în cazurile prevăzute în art.53-60 Codul penal, instanța, prin sentință motivată, încetează procesul penal în cauza respectivă.

37. Reținând temeiurile legale enunțate supra, Colegiul penal constată că, la momentul judecării cauzei în ordine de apel au expirat mai mult de cinci ani de la*****iterea infracțiunii incriminate inculpatei Macari Liliana (data faptei constituind 12.03.2018), motiv pentru care, Colegiul penal va libera pe Macari Liliana de pedeapsă penală, în legătură cu intervenirea prescripției tragerii la răspundere penală, prevăzute de art.60 Codul penal, dat fiind faptul că, de la momentul*****iterii infracțiunii au expirat mai mult de 5 ani, iar careva incidente procesuale stabilite de art.60 alin.(4) a Codului penal nu au fost stabilite în vederea aplicării acestora la caz.

38. Trebuie de menționat că prescripția constituie atât temei de încetare a procesului prin emiterea unei sentințe de încetare (interpretarea sistemică a art.275, 285, 332 Codul de procedură penală), cât temei de condamnare a persoanei prin emiterea unei sentințe de condamnare cu liberarea de pedeapsă (art.389 alin.4 pct.3) Codul de procedură penală).

39. Conform art.50 Codul penal, se consideră răspundere penală condamnarea publică, în numele legii, a faptelor infracționale și a persoanelor care le-au săvârșit, condamnare ce poate fi precedată de măsurile de constrângere prevăzute de lege. Din definiția legală rezultă că prin răspundere penală se înțelege obligația persoanei care a săvârșit o infracțiune de a suporta sancțiunea prevăzută de legea penală. Deci, prin liberarea de răspundere penală din motivul intervenirii prescripției este înlăturat actul de condamnare (înlăturarea actului de condamnare înseamnă lipsa unei sentințe de condamnare) și, implicit, obligația de a suporta vreo sancțiune penală. În cazul în care nu există condamnarea publică nu poate exista o sentință de condamnare.

40. Totodată, liberarea de pedeapsă ca efect al intervenirii prescripției poate avea loc doar atunci când este posibilă aplicarea acesteia, dar ea nu mai este aplicată. Aici urmează a puncta principial că posibilitatea liberării de pedeapsă poate exista doar în cazul în care persoana este recunoscută vinovată de*****iterea unei infracțiuni (interpretarea sistemică a art.3 alin.1, art.6 alin.1 Codul penal, art.8 alin.(1) Codul de procedură penală). Deci, când este liberarea de pedeapsă atunci urmează să existe o sentință de condamnare, prin care se recunoaște vinovăția persoanei.

41. Liberarea de răspundere penală nu se identifică cu liberarea de pedeapsă, dat fiind faptul că prima presupune o scutirea persoanei care a săvârșit o infracțiune de obligația de a suporta condamnarea publică, iar a doua presupune scutirea persoanei de pedeapsă (adică, doar după recunoașterea vinovăției). Deci, liberarea de răspundere poate fi efectuată doar prin încetarea procesului (este alogică înlăturarea răspunderii penale prin recunoașterea ca vinovată și liberarea de pedeapsă, deoarece răspunderea penală a intervenit și a fost aplicată), iar liberarea de pedeapsă poate fi realizată doar prin sentință de condamnare (cu stabilirea pedepsei) cu liberarea de pedeapsă.

42. Soluția încetării procesului penal în ședință de judecată are semnificația absolvirii inculpatului de răspundere penală și de pedeapsă pentru temeuri ne reabilitatoare, iar în unele cazuri și pentru temeuri de reabilitare. Astfel, soluțiunea este o soluție a instanței de judecată prin care cel acuzat se scutește de răspundere penală în cazurile când tragerea la răspundere penală este împiedicată de anumite circumstanțe prevăzute de lege sau se dispune înlocuirea acesteia cu alte modalități de răspundere (de exemplu cu cea contravențională). Încetarea procesului penal în faza judecării cauzei în prima instanță constituie o soluție determinată de inoportunitatea atingerii scopului procedurii în cauză, de regulă, fără a se pronunța expres asupra vinovăției sau nevinovăției inculpatului.

43. Urmează a sublinia faptul că înlăturarea răspunderii penale prin încetarea procesului din motivul intervenirii prescripției nu contravine prezumției nevinovăției dacă persoana care a săvârșit o infracțiune este de acord să fie liberată de răspundere penală și nu insistă asupra soluționării cauzei penale în ședință de judecată publică (posibilitatea continuării examinării cauzei este prevăzută în art.332 alin.(5) Codul de procedură penală.). La baza acestei concluzii stă argumentul că prezumția de nevinovăție este nu doar un principiu, ci și un drept al persoanei, în special a celei acuzate de săvârșirea unei infracțiuni, și acesta, ar trebui, în consecință, interpretat potrivit unui drept și nu obligații. Dacă persoana renunță la un anumit drept, atunci aceasta nu mai poate pretinde că i s-ar fi încălcat acest drept.

44. Deși art.21 al Constituției Republicii Moldova nu se menționează expres că prezumția de nevinovăție ar fi un drept al persoanei acuzate, acest fapt reiese din denumirea capitolului în care este inclus articolul menționat (Titlul II „Drepturile, libertățile și îndatoririle fundamentale”). Totodată, în unele acte internaționale ratificate de Republica Moldova se menționează că orice persoană acuzată de săvârșirea unei infracțiuni are dreptul să fie considerată nevinovată până când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal în cadrul unui proces public în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale (art.11 Declarația Universală a Drepturilor Omului, art.14 Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice).

45. Așadar, instanța de judecată poate dispune încetarea procesului (chiar și în cadrul ședinței preliminare) din motivul intervenirii prescripției și această posibilitate nu contravine prezumției vinovăției dacă persoana care a săvârșit o infracțiune renunță la dreptul său de a-i fi dovedită vinovăția. La caz, inculpatul poate renunța la acest drept prin depunerea cererii sau prin orice altă modalitate neinterzisă de lege. În cazurile în care inculpatul nu manifestă, direct sau indirect, acordul la aplicarea prescripției (refuză să manifeste acordul; solicită achitarea sa; solicită încetarea procesului pe un alt temei

decât prescripția; se eschivează de la prezentarea în ședință și examinarea cauzei are loc în lipsa sa), atunci instanța de judecată urmează să examineze probele cu emiterea unei sentințe. Această sentință poate fi sentință de achitare, sentință de încetare (pe alt temei decât amnistia) sau sentință de condamnare cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea pedepsei.

46. La interpretarea normelor trebuie de ținut cont de interpretarea sistemică a acestora și în măsura în care pot produce efecte juridice (dar nu urmează a fi interpretate în sensul că contravin unele altora). Reiterăm că intervenirea prescripției constituie atât temei de încetare a procesului (la orice etapă de judecată a cauzei, inclusiv apelul) cât și temei de liberare de pedeapsă (sentință de condamnare). Astfel, reieșind din natura juridică a sentinței de încetare (pe temei de nereabilitare) și natura juridică a sentinței de condamnare cu liberarea de pedeapsă, din natura juridică a noțiunii „răspundere penală”, din consecințele și modalitatea liberării de răspundere penală, din diferența liberării de răspundere penală și liberării de pedeapsă penală, urmează a fi rezumate următoarele: 1) în cazul în care inculpatul consimte în mod expres aplicarea prescripției, atunci urmează a fi emisă o sentință de încetare din motivul intervenirii prescripției; 2) în cazul în care inculpatul refuză sau lipsește un acord expres (această situație trebuie tratată ca refuz de aplicare a prescripției), atunci urmează a fi cercetate probele și emiterea, după caz, a unei sentințe de achitare (dacă se constată temeiurile de achitare) sau a unei sentințe de încetare (dacă există alte temeiuri decât prescripție), sau a unei sentințe de condamnare cu liberarea de pedeapsă.

47. La caz, instanța de apel reține că inculpatul nu recunoaște vina. În asemenea situație trebuie examinată cauza în întregime sa cu adoptarea unei soluții de achitare (dacă se constată temeiurile de achitare) sau de încetare (dacă există alte temeiuri decât prescripție), sau de condamnare cu liberarea de pedeapsă. Astfel, instanța de apel constată că este justificată, la caz, soluția de condamnare cu liberarea de pedeapsă.

48. Prin urmare, reieșind din considerentul că inculpata Macari Liliana a fost liberată de pedeapsă (art.360 alin.(1) Codul penal) pe motivul intervenirii prescripției, instanța de apel casează sentința în partea aplicării art.84 alin.(1) Codul penal.

49. Prin urmare, raționamentele art.84 alin.(1) Codul penal nu își găsesc justificarea în prezenta speță, iar drept urmare se consideră a fi menținută pedeapsă stabilită inculpatei în temeiul art.190 alin.(5) Codul penal, sub formă de închisoare pe un termen de 8 (ani) și 1 (una) lună închisoare cu executare a pedepsei sub formă de închisoare în penitenciar de tip închis pentru femei, cu privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate din domeniul administrării bunurilor pe un termen de 3 (trei) ani, urmând ca acest termen să fie calculat odată cu reținerea inculpatei Macari Liliana.

50. În conformitate cu art.415, 417-418 Codul de procedură penală, Colegiul penal –

D E C I D E:

Se admite apelul avocatului în interesele inculpatei declarat împotriva sentinței Judecătorei Chișinău (sediul Centru) nr.1-769/2018 din 15 decembrie 2020, casează parțial sentința și pronunță în această parte o nouă hotărâre potrivit modului stabilit

pentru prima instanță după cum urmează:

Macari Liliana ***** se recunoaște vinovată în*****iterea infracțiunilor prevăzute de art.190 alin.(5) Codul penal și se stabilește o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 8 (ani) și 1(una) lună închisoare cu executare a pedepsei sub formă de închisoare în penitenciar de tip închis pentru femei, cu privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate din domeniul administrării bunurilor pe un termen de 3 (trei) ani.

Macari Liliana, recunoscută vinovată de*****iterea infracțiunii prevăzute de art.360 alin.(1) Codul penal, se liberează de pedeapsă din motivul intervenirii prescripției.

Termenul pedepsei urmează a fi calculat din data reținerii.

Se menține sentința în partea în care se referă la recunoașterea vinovăției de*****itere a infracțiunii prevăzute de art.360 alin.1 Codul penal și în partea care se referă la corpurile delictelor.

Decizia este executorie și poate fi supusă recursului la Curtea Supremă de Justiție a Republicii Moldova în termen de 2 (două) luni.

Președintele ședinței,
judecător

Spoială Alexandru

judecător

Băbălău Denis

judecător

Chiroșca Igor